

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
M.P.M. Beaumont
Parnassusplein 5
2511 VX DEN HAAG

Vertrouwelijkheid
vertrouwelijk

Datum 22 juni 2022
Onderwerp Zienswijze VB mbt wetsconsultatie Wpg

Geachte M.P.M. Beaumont,

Woensdag 8 juni jl. is de wijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg) in internetconsultatie gegaan. In uw mail van 8 juni 2022 aan het Veiligheidsberaad heeft u het Veiligheidsberaad uitgenodigd om gelijktijdig te reageren op het ontwerpvoorstel. Deze mail is beschouwd als een mail aan de voorzitters van de veiligheidsregio's. Namens de voorzitters van de veiligheidsregio's reageer ik hierbij op uw uitnodiging. Overigens staat het de individuele besturen en voorzitters van de veiligheidsregio's vrij om aanvullend op deze reactie te reageren.

Met deze wetswijziging wordt een versterkte pandemische paraatheid beoogd bij de bestrijding van infectieziekten met pandemisch potentieel. Het Veiligheidsberaad onderschrijft de behoefte aan een adequaat en structureel wettelijk instrumentarium waarmee in het kader van de volksgezondheid collectieve maatregelen kunnen worden getroffen. De ervaring met Covid-19 leert immers dat de samenwerking tussen Rijk en veiligheidsregio's en slagvaardig optreden van cruciaal belang is.

De voorgestelde wetswijziging heeft direct invloed op de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de voorzitters van de veiligheidsregio's als het gaat om de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorende tot groep A. Daarom wordt ook opgemerkt dat de voorzitters en besturen van de veiligheidsregio's - ondanks de politieke tijdsdruk - betrokken hadden moeten worden bij het opstellen van het ontwerpvoorstel (preferente consultatie). Er worden immers wijzigingen met betrekking tot de bevoegdheden van de voorzitter doorgevoerd in het kader van de Wpg en de Wet veiligheidsregio's (Wvr). Inmiddels is overigens, in vervolg op de internetconsultatie, door betreffende ministeries betrokkenheid georganiseerd bij de formulering van de uitgangpunten, voor de VNG, het NGB en het Veiligheidsberaad.

Het Veiligheidsberaad verzoekt bij het definitief formuleren van het wetsvoorstel de volgende zaken mee te nemen en neer te leggen in de wet.

Tijdelijk probleem ten onrechte opnemen in de wet

Het eerste aandachtspunt ziet toe op het doorvoeren van een wetswijziging vanuit hybride argumenten, die ten fundamentele ziet op een stelselaanpassing en die tevens

dient als regeling voor een tijdelijk probleem (in dit geval Covid-19). Dit is in onze ogen ongewenst. Het advies van de Raad van State om de crisisbeheersing juridisch en constitutioneel beter toe te rusten, wordt op deze wijze gefrustreerd met betrekking tot epidemiebestrijding. Zeker met de huidige teksten wordt eerder meer onduidelijkheid gecreëerd, dan dat een bijdrage wordt geleverd aan een nieuw robuust stelsel. Een robuuste regeling voor A1-ziekten met pandemisch potentieel dient dan ook bruikbaar te zijn/blijven voor de bestrijding van de covid-19 epidemie.

Verantwoordelijkheidsleemten

In het wetsvoorstel wordt in eerste instantie de uitvoeringsbevoegdheid van de (ministeriële) gedragsregels voor de bestrijding van de infectieziekte A1 belegd bij de burgemeesters, tenzij de ziekte een 'meer dan plaatselijk effect heeft'. In geval van een 'meer dan plaatselijk effect' gaan de bevoegdheden over naar de voorzitter veiligheidsregio. Een infectieziekte A1, waarvoor landelijke maatregelen nodig zijn, heeft echter per definitie een meer dan plaatselijk effect. Dat betekent dat het eerst overdragen van bevoegdheden aan de burgemeester in de praktijk geen waarde zou hebben, maar qua bevoegdheden wel leidt tot een extra "drempel" voordat de voorzitter veiligheidsregio aan zet is. Dit creëert onnodige vertraging en verlies van slagkracht, onnodige opschalingsvraagstukken, verantwoordingsleemten en handavingsafstemming (125 Gemeentewet).

Bijkomend nadeel is dat met deze wetwijziging het Veiligheidsberaad niet van meet af aan zijn - zo is inmiddels gebleken - belangrijke rol kan nemen. In die zin verhoudt het zich ook niet tot de ambitie van het Kabinet om de aansluiting tussen de centrale en decentrale overheid te verbeteren.

In het wetsvoorstel wordt nu onvoldoende onderscheid gemaakt tussen verantwoordelijkheden en bevoegdheden om maatregelen te treffen door voorzitter veiligheidsregio danwel de burgemeester, tijdens de verschillende fases van de crisis. Tijdens de acute fase, die mede bepaald wordt door de benodigde maatregelen en niet enkel door de medische situatie, zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden idealiter anders belegd dan tijdens een meer *beheersbare* fase. De fase van de crisis en daarmee de ernst van de situatie en behoefte aan coördinatie en/of maatregelen zou dus (mede) de opbouw van de wet moeten bepalen; niet enkel de aard van de infectieziekte.

Een omgekeerde werking in de wet is dan ook veel logischer; namelijk dat de wet aangeeft dat de voorzitter veiligheidsregio eerst aan zet is (tijdens de acute fase) en dat de burgemeester pas in positie komt indien is gebleken dat de acute en slagvaardige afdoening van de crisis ook juist om redenen van de democratische legitimatie op het niveau van de burgemeester kan of moet komen te liggen, omdat een en ander na verloop van tijd in een meer *beheersbare* fase komt.

Algemeen verbindende voorschriften / gedragsregels in de Wpg

Het derde aandachtspunt ziet toe op het creëren van een uitzondering in de wet, door de bevoegdheid tot het vaststellen van algemeen verbindende gedragsregels, en bijbehorende uitvoeringsregels te beleggen in de Wpg, die voor alle overige crises zijn

belegd in de Wvr. Stelselmatig gezien, horen maatregelen (algemeen verbindende voorschriften) in het kader van de bestrijding van een pandemie met (grote) maatschappelijke of economische effecten niet geheel thuis in de functionele keten, maar primair in de algemene keten. Hier kan VWS dus niet (alleen) over gaan en er ligt eens te meer ook een belangrijke rol voor J&V. Er zou daarom onderscheid moeten worden gemaakt tussen zuiver medische functionele ketenmaatregelen en medische en niet-medische (O&V) maatregelen in de algemene keten met maatschappelijke of economische effecten. Die laatste moeten in ieder geval door minister J&V samen met, of in afstemming met, VWS worden opgelegd.

De argumentatie voor de rol van de minister van BZK bij het inwerkingstellen van §8 is ons hierbij ook niet helder. Het lijkt gezien voorgaande dat de minister van BZK ten hoogste gehoord wordt in het kader van de afstemming van de besluitvorming van de minister van J&V (en VWS).

Herstellen lacune in art. 39 Wvr

Bovendien zou in het kader van de robuustheid van het stelsel de bestaande lacune dat in artikel 39 Wvr artikel 125 Gemeentewet ontbreekt (zoals ervaren tijdens de Covid-pandemie) moeten worden hersteld, opdat de voorzitter met betrekking tot de naleving van de door hem genomen besluiten zelf kan handhaven. Dit is een voorwaarde voor het (door de voorzitter) kunnen handhaven van de in de noodverordeningen gestelde bepalingen (gedragsregels). In het kader van de geloofwaardigheid is effectieve en juridisch houdbare handhaving van de regels in de noodverordening noodzakelijk. De kans is immers groot dat in de eerste acute fase van de A1 ziekte, in afwachting van de ministeriële regeling, reeds gedragsregels noodzakelijk zijn.

Verder wordt, mede in relatie tot het vorige onderwerp, in meer algemene zin het belang benadrukt van congruentie tussen de Wvr en de Wpg, waarbij de Wvr in tijden van crises altijd leidend is. Beide wetten moeten naadloos op elkaar aansluiten daar waar het gaat om verantwoordelijkheden en bevoegdheden, zodat tijdens alle fases van een crisis helder is wie waarover gaat en snel geschakeld wordt. De Wvr is daarbij, als organieke wet, altijd leidend ten opzichte van andere departementen of actoren; of het nu om een traditionele ramp gaat, een overstroming, energieprobleem of om een gezondheids crisis.

Materiële gedragsregels

Tot slot komen in het wetsvoorstel niet alle gedragsregels die in de noodverordeningen en Tijdelijke wet maatregelen covid-19 c.a. zijn gebruikt terug. Denk daarbij aan de bepalingen ten behoeve van het beperken van de groepsgrootte. Dit zou dus betekenen dat er (naast de gedragsregels in §8) andere regels bij een noodverordening moeten worden gesteld en heeft als gevolg dat de minister en voorzitter veiligheidsregio gelijktijdig en op hetzelfde moment in de crisis bevoegd zijn voor verschillende gedragsregels; een onwenselijke situatie. Indien de gedragsregels bewust niet zijn overgenomen en naar verwachting ook niet meer nodig gaan zijn bij toekomstige crises, dan zou dit helder beargumenteerd moeten worden in de memorie van toelichting.

Concluderend hecht het Veiligheidsberaad zeer aan de inrichting van een adequaat, wettelijk instrumentarium waarmee, juist door de aard van de (in aanleg) pandemische situatie, een ogenblikkelijk en slagvaardig optreden op tenminste regionaal niveau kan worden bereikt. Het artikel moet in dat opzicht worden herschreven, waarbij onder meer de term “meer dan plaatselijke effecten” in ieder geval moet worden verlaten. De aandachtspunten uit deze brief worden gesteund door de voorzitters, directeuren en brandweercommandanten van de 25 veiligheidsregio’s. Daarnaast herkent het Veiligheidsberaad zich op hoofdlijnen in de zienswijze van de NGB/VNG. Deze laatste wordt dan ook door het Veiligheidsberaad gesteund.

Ik vertrouw erop dat u in het wetsvoorstel rekening houdt met de bovengenoemde opmerkingen en bereid bent om deze te verwerken.

Met vriendelijke groet,

H.M.F. Bruls
Voorzitter Veiligheidsberaad